

สำนักงานคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติ

OFFICE OF NATIONAL AGRICULTURAL CREDIT ADMINISTRATION BOARD

ความบก

ที่ กบส.29/2547

2 | เมษายน 2547

เรื่อง กรอบแนวทางแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐและมาตรการ
แก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรของส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจ 3 หน่วยงาน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. กรอบแนวทางแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ
จำนวน 70 ชุด
2. มาตรการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ
ของส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจ 3 หน่วยงาน จำนวน 70 ชุด
3. สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2547
จำนวน 70 ชุด

ด้วยคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติ (กบส.) มีภาระหน้าที่ในการพิจารณากลับกรองเรื่อง
หรือมาตรการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ เพื่อให้การแก้ไขปัญหานี้สิน
โครงการดังกล่าวมีความเป็นเอกภาพและเป็นระบบ กบส. จึงขอเสนอกรอบแนวทางแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกร
ตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ และมาตรการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรของส่วนราชการ/
รัฐวิสาหกิจ 3 หน่วยงาน ซึ่งเป็นโครงการนำร่องตามกรอบแนวทางที่กำหนด ดังนี้

1. เรื่องเดิม

1.1 ความเป็นมา

1.1.1 คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณามาตรการแก้ไขปัญหานี้
สินเกษตรกรตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 28 / 2536 ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2536 โดยมีรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการ เพื่อพิจารณาหาแนวทางปฏิบัติที่จะให้มีการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกร
ทั้งนี้ในระบบและนอกระบบ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลในขณะนั้นที่ได้แถลงต่อรัฐสภา

1.1.2 คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2536 ได้เห็นชอบหลักเกณฑ์และ
วิธีการจำหน่ายหนี้สูญและการปรับปรุงหนี้ของเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่มีอยู่กับส่วนราชการหรือสถาบัน
การเงินที่เป็นของรัฐ และรับทราบการปรับปรุงองค์ประกอบและการขอเปลี่ยนแปลงชื่อคณะกรรมการพิจารณามาตรการ

แก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรเป็นคณะกรรมการบริหารสินเชื่อกเกษตรกรแห่งชาติ (กบส.) โดยให้ส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรเกษตรกรที่ประสงค์จะขอปรับปรุงหนี้สินของเกษตรกรเร่งจัดทำรายละเอียดโครงการ รายชื่อเกษตรกร และสถานะหนี้สิน ทั้งต้นเงินและดอกเบี้ย ตลอดจนแนวทางในการปรับปรุงหนี้สินเสนอไปยัง กบส.

1.1.3 นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการบริหารสินเชื่อกเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. 2541 ทั้งนี้ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนและเกิดความต่อเนื่อง แม้มีการผลักดันเปลี่ยนรัฐบาล โดยให้รองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการบริหารสินเชื่อกเกษตรกรแห่งชาติ สำหรับอำนาจหน้าที่ที่สำคัญของ กบส. คือ การแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร โดยการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวทางแก้ไข และปรับปรุงหนี้สินของเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรทั้งหนี้ในระบบและหนี้นอกระบบ

1.2 มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

1.2.1 มติคณะรัฐมนตรีโดยสภาบริหารคณะปฏิวัติ วันที่ 16 พฤศจิกายน 2515

คณะรัฐมนตรีโดยสภาบริหารคณะปฏิวัติมีมติอนุมัติในหลักการ ให้กระทรวงการคลังมีอำนาจจำหน่ายเงินสูญหาย ขาดบัญชี หรือหนี้ค้างชำระที่ไม่สามารถเรียกได้จากลูกหนี้ได้ แต่ละกรณีภายในวงเงิน 5,000,000 บาท ออกจากบัญชีได้ ส่วนจำนวนเงินหรือหนี้เกินกว่านี้ ให้กระทรวงการคลังเสนอขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

1.2.2 มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 6 กรกฎาคม 2536

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบหลักเกณฑ์และวิธีการจำหน่ายหนี้สูญและการปรับปรุงหนี้ของเกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกรที่มีอยู่กึ่งกับส่วนราชการหรือสถาบันการเงินของรัฐ โดยให้ส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรเกษตรกรที่ประสงค์จะขอปรับปรุงหนี้สินของเกษตรกร จัดทำรายละเอียดโครงการ รายชื่อเกษตรกร และสถานะหนี้สิน ตลอดจนแนวทางในการปรับปรุงหนี้สินเสนอ กบส.

1.3 ผลการดำเนินงาน

กบส. ได้พิจารณากลับกรองเรื่องหรือมาตรการแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ ซึ่งมีอยู่กึ่งกับส่วนราชการหรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจตามหลักเกณฑ์หรือแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรตามนัยมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 6 กรกฎาคม 2536 ดังนี้

1.3.1 ผลการดำเนินงานระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2543 กบส. เห็นชอบให้ส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจจำหน่ายหนี้สูญให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรรวม 76 โครงการ หนี้เงินกู้รวม 801.29 ล้านบาท มีเกษตรกรได้รับประโยชน์จำนวน 194,102 ราย และสถาบันเกษตรกรได้รับประโยชน์จำนวน 4,868 สถาบัน และเห็นชอบให้ส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจปรับปรุงหนี้ให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรรวม 74 โครงการ จำนวนเงินที่ให้ความช่วยเหลือ 6,862.82 ล้านบาท มีเกษตรกรได้รับประโยชน์จำนวน 244,741 ราย และมีสถาบันเกษตรกร

ได้รับประโยชน์จำนวน 105 สถาบัน ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีหรือกระทรวงการคลังได้อนุมัติตามข้อเสนอของส่วนราชการทุกโครงการแล้ว

1.3.2 ผลการดำเนินงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 - 31 มีนาคม 2547 กบส. เห็นชอบให้ส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจปรับปรุงหนี้และ/หรือจำหน่ายหนี้สูญให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยจำแนกเป็นดังนี้

(1) โครงการหรือมาตรการที่กระทรวงการคลังหรือคณะรัฐมนตรีอนุมัติตามที่ส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจเสนอแล้วจำนวน 4 โครงการ หนี้เงินกู้ 2,183.34 ล้านบาท มีเกษตรกรได้รับประโยชน์ 180,455 ราย

(2) โครงการหรือมาตรการที่ส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจจะต้องเสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีหรือกระทรวงการคลังพิจารณาจำนวน 7 โครงการ หนี้เงินกู้ 1,212.09 ล้านบาท เกษตรกรจะได้รับประโยชน์ 14,551 ราย และสถาบันเกษตรกรจะได้รับประโยชน์ 7 สถาบัน

(3) โครงการหรือมาตรการที่กระทรวงการคลังแจ้งให้ส่วนราชการทำเรื่องเสนอเพื่อขอความเห็นชอบจากเจ้าของแหล่งเงินทุน จำนวน 2 โครงการ หนี้เงินกู้ 6.58 ล้านบาท เกษตรกรจะได้รับประโยชน์ 143 ราย และสถาบันเกษตรกรจะได้รับประโยชน์ 2 สถาบัน

1.4 ความจำเป็นที่ต้องเสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

กรอบแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหานี้สินที่เสนอจะมีผลใช้บังคับกับทุกส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจที่มีโครงการนโยบายรัฐอยู่ในความรับผิดชอบ ซึ่งเกิดจากการแปลงนโยบายพัฒนาประเทศของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติผ่านโครงการนโยบายรัฐในรูปแบบต่าง ๆ อีกทั้งเป็นเรื่องที่กระทบต่อสิทธิประโยชน์และงบประมาณแผ่นดิน กรณีที่ขอให้รัฐบาลชดเชยเงินจากการดำเนินงานแก้ไขปัญหาดตามกรอบแนวทางและมาตรการดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อให้การแก้ไขปัญหานี้สินโครงการนโยบายรัฐมีความเป็นเอกภาพและเป็นระบบ กบส. จึงจำเป็นต้องเสนอกรอบแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐเพื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ

2. เรื่องที่เสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

2.1 กรอบแนวทางแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ

การแก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐให้สัมฤทธิ์ผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นระบบและเป็นเอกภาพ มีกรอบแนวทางดังนี้

2.1.1 การวินิจฉัยโครงการเพื่อให้การช่วยเหลือ

(1) การวินิจฉัยความเป็นโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ

ผู้เสนอโครงการต้องมีเอกสารหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ที่แสดงว่าเป็นโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ กล่าวคือ

(1.1) เป็นการดำเนินงานโครงการที่ใช้แหล่งเงินจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือเงินนอกงบประมาณของกระทรวง ทบวง กรม นั้น ๆ

(1.2) มีมติคณะรัฐมนตรีอนุมัติหรือเห็นชอบหรือกำหนดเป็นนโยบายให้ดำเนินการส่งเสริมหรือสงเคราะห์

(1.3) มีเอกสารทางราชการอื่น ๆ ที่แสดงว่าเป็นโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐหรือเจ้าของโครงการได้ให้คำรับรองยืนยันเป็นเอกสาร โดยผู้ลงนามต้องเป็นหัวหน้าหน่วยงานระดับกรมหรือเทียบเท่า

(2) การวินิจฉัยโครงการที่มีสถานะไม่ปกติ

(2.1) โครงการที่ถึงกำหนดชำระคืนหนี้เงินกู้แล้ว แต่เกษตรกรในโครงการมีหนี้เงินกู้ค้างชำระเนื่องจากโครงการไม่ประสบผลสำเร็จ หรือ

(2.2) โครงการที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระคืนหนี้เงินกู้ แต่มีปัจจัยบ่งชี้ว่าโครงการไม่เหมาะสม เกิดเหตุสุดวิสัยหรือภัยพิบัติอย่างร้ายแรง มีผลทำให้การดำเนินงานตามโครงการประสบปัญหา ตัวอย่างเช่น โครงการส่งเสริมการปลูกยางพารา ซึ่งมีการปลอดชำระคืนเงินกู้และดอกเบี้ย 3 ปีแรก แต่ในปีที่ 2 ของการดำเนินโครงการ ได้เกิดอุทกภัยหรือวาทภัยอย่างร้ายแรง ทำให้พื้นที่การดำเนินงานตามโครงการเสียหายเป็นวงกว้าง เป็นต้น

(3) การวินิจฉัยการดำเนินงานตามโครงการไม่ประสบผลสำเร็จ

ผู้เสนอโครงการต้องแสดงให้เห็นได้ว่าเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้กู้ได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินโครงการ แต่โครงการไม่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งมีไขความผิดของเกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกรผู้กู้ กล่าวคือ

(3.1) มีการสำรวจ ประเมินผล และวิเคราะห์โครงการ ที่แสดงว่ากิจกรรมที่ส่งเสริมตามโครงการมีข้อบกพร่องอันเนื่องจากความไม่เหมาะสมด้านเทคนิค วิชาการ ด้านบริหาร หรือการจัดการ ด้านการตลาดหรือด้านการเงิน

(3.2) มีเหตุสุดวิสัยหรือภัยพิบัติต่าง ๆ นอกเหนือความคาดหมายและการควบคุม เป็นเหตุให้การดำเนินงานตามโครงการไม่ประสบผลสำเร็จหรือให้ผลตอบแทนไม่คุ้มทุน

2.1.2 แนวทางพิจารณาเพื่อกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหานี้สิน

(1) กรณีแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยวิธีการปรับปรุงหนี้ มีแนวทางการพิจารณาดังนี้

(1.1) เกษตรกรมีความขยันขันแข็ง มีความตั้งใจจริงและมีแผนในการปรับปรุงฟื้นฟูหรือพัฒนาการประกอบอาชีพของตนเองที่มีความเป็นไปได้และมีู่ทางชำระหนี้ได้ ตลอดจนเกษตรกรมีความสนใจและยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขในการปรับปรุงหนี้

(1.2) มาตรการปรับปรุงหนี้ที่เสนอมีความเป็นไปได้และเหมาะสมกับสภาพปัญหาของเกษตรกรแต่ละกลุ่มปัญหา

(1.3) กรณีที่มีการเชื่อมโยงมาตรการปรับปรุงหนี้กับมาตรการปรับปรุงฟื้นฟู หรือพัฒนาการประกอบอาชีพของเกษตรกร รวมทั้งส่งเสริมอบรมให้ความรู้ หรือพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร โดยการประสานงานกับภาครัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง มาตรการดังกล่าวจะต้องมีความเหมาะสมและเป็นไปได้

(2) กรณีแก้ไขปัญหาโดยวิธีการจำหน่ายหนี้สูญ มีแนวทางการพิจารณา ดังนี้

(2.1) เกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกรยากจน ไม่มีความสามารถชำระหนี้
คืนได้จริง

(2.2) เกษตรกรไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งและยากแก่การติดตาม

(2.3) การบังคับชำระหนี้ไม่คุ้มค่าใช้จ่ายหรือก่อให้เกิดผลกระทบด้านสังคม และต่อความเป็นอยู่ของเกษตรกรหรือสมาชิกองค์กรเกษตรกรอย่างรุนแรง

(2.4) เป็นภาระแก่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่ทำให้การปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ตามปกติต้องเสียไป

(2.5) เป็นหนี้ขาดอายุความแล้ว หรือเป็นหนี้ค้างชำระเกินกว่า 10 ปี ขึ้นไป โดยได้ทำให้อายุความสะดุดหยุดลง หรือมีผู้รับสภาพความรับผิดชอบทางแพ่งแทนเกษตรกร โดยผู้รับสภาพหนี้ ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียในเงินกู้นั้น

2.1.3 แนวทางในการดำเนินงานตามกรอบ

ให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจในสังกัดแต่ละกระทรวงสำรวจ ประเมิน และวิเคราะห์โครงการเพื่อจำแนกและจัดกลุ่มโครงการที่อยู่ในความรับผิดชอบว่า กลุ่มโครงการใดที่สามารถบริหารจัดการเองได้ กลุ่มโครงการใดที่จะต้องได้รับการแก้ไขปัญหานี้สิน โดยผ่าน กบส. ซึ่งจะต้องจำแนกว่า โครงการที่ใช้มาตรการปรับปรุงหนี้หรือใช้มาตรการจำหน่ายหนี้สูญมีจำนวนกี่โครงการ จำนวนเกษตรกรในโครงการ กี่ราย จำนวนเงินที่ขอปรับปรุงหนี้หรือจำหน่ายหนี้สูญมีจำนวนเท่าไร มีกลุ่มโครงการใดที่จะขอหรือไม่ขอเงินชดเชย จากรัฐบาล ทั้งนี้ ให้ส่วนราชการระดับกระทรวงนำกลุ่มโครงการที่จะแก้ไขปัญหาด้วยการปรับปรุงหนี้หรือจำหน่ายหนี้สูญ เสนอ กบส. พิจารณาทั้งหมดในคราวเดียวกัน

รายละเอียดข้อ 2.1 ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 1

2.2 ส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจเสนอมาตรการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรตามกรอบแนวทาง
แก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ

2.2.1 กรมส่งเสริมสหกรณ์ขอจำหน่ายหนี้สูญโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม
จังหวัดพิจิตร จำนวน 24.54 ล้านบาท ซึ่งเป็นโครงการที่จัดทำขึ้นตามนโยบายของรัฐบาลในปี พ.ศ. 2534 เพื่อผลิตนํ้านมดิบทดแทนการนำเข้า โดยขอให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สนับสนุนสินเชื่อแก่เกษตรกร ปัจจุบันมีเกษตรกรค้างชำระหนี้ 64 ราย โดยมีสาเหตุความล้มเหลวเนื่องจาก
ในระหว่างดำเนินโครงการ เกษตรกรประสบภัยธรรมชาติ ทั้งฝนแล้งในช่วงเริ่มต้นโครงการ และอุทกภัยในปี

พ.ศ. 2537-2539 การขาดแหล่งน้ำ รวมทั้งโคนมให้น้ำนมต่ำกว่ามาตรฐานที่โครงการกำหนด ทั้งนี้ ธ.ก.ส. ได้หยุดคิดดอกเบี้ยกับเกษตรกรตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2545 กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงขอจำหน่ายหนี้สูญจำนวนดังกล่าว ให้เกษตรกร และขอให้รัฐบาลชดเชยเงินแก่ ธ.ก.ส. จำนวน 22.10 ล้านบาท โดย ธ.ก.ส. ต้องรับภาระเอง จำนวน 2.44 ล้านบาท

2.2.2 ธ.ก.ส. ขอจำหน่ายหนี้ในส่วนที่ให้การสนับสนุนสินเชื่อแก่เกษตรกรในโครงการ เกษตรกรรมจอมทอง และ โครงการผลิตลูกโคนมพันธุ์ผสมในเขต กรป. กลาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 10.28 ล้านบาท ซึ่งเป็นโครงการที่หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา (กรป. กลาง เดิม) ได้จัดทำขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 2 และ 9 พฤษภาคม 2521 เพื่อจัดหาที่ดินการเกษตรใช้เป็นที่อยู่อาศัยและใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ให้กับทหารผ่านศึก ทหารกองหนุน และเกษตรกรทั่วไป และขอให้ ธ.ก.ส. สนับสนุนสินเชื่อกับผู้ร่วมโครงการ ในการปลูกพืชระยะสั้นและผลิตลูกโคนม (ตามหนังสือที่ กท 0301/13372 วันที่ 16 พฤศจิกายน 2520) ปัจจุบัน มีเกษตรกรจำนวน 131 ราย ที่ค้างชำระหนี้ โดยมิสาเหตุความล้มเหลวเนื่องจากพื้นที่โครงการไม่เหมาะสม ขาดแหล่งน้ำ ผลผลิตต่ำกว่าประมาณการและราคาตกต่ำ เกษตรกรยากจน ผลผลิตลูกโคนมไม่ได้เกณฑ์มาตรฐาน ธ.ก.ส. จึงหยุดคิดดอกเบี้ยกับเกษตรกร ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2539 แต่เกษตรกรก็ยังไม่สามารถชำระหนี้ได้ ธ.ก.ส. จึงขอจำหน่ายหนี้เงินกู้ดังกล่าวออกจากบัญชีเป็นหนี้สูญ และขอให้รัฐบาลชดเชยเงินแทนเกษตรกรจำนวน 10.28 ล้านบาท

2.2.3 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ขอปรับปรุงหนี้ให้กับ สมาชิกนิคม 17 แห่ง หนี้เงินกู้ 995.04 ล้านบาท ทั้งนี้ กระทรวงพัฒนาสังคม ฯ ได้จัดตั้งนิคมทั้ง 17 แห่ง ตามมติ คณะรัฐมนตรี และตามพระราชกฤษฎีกาที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดสรรที่ดินให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมาจากหลากหลาย สาขาอาชีพได้ตั้งถิ่นฐานและประกอบอาชีพให้มีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมทั้งเป็นการสนองนโยบาย ในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ของรัฐบาลในขณะนั้น โดยใช้เงินทุนจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรม เงินกู้ซึ่งกระทรวงการคลังค้ำประกัน และดอกเบี้ยที่รับชำระจากสมาชิกนิคม ปัจจุบันมีสมาชิกนิคมจำนวน 17,148 ราย ที่ค้างชำระหนี้ โดยอยู่ในนิคมตามภาคต่าง ๆ ทั้งภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออก รวม 5 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 แห่ง และภาคใต้ 10 แห่ง สำหรับสาเหตุของหนี้ค้างชำระเนื่องจากปัญหาด้านการผลิต สภาพพื้นที่ไม่อุดมสมบูรณ์ สภาพภูมิอากาศไม่เอื้ออำนวย ปัญหาด้านการตลาด ราคาผลผลิตไม่แน่นอน และถูกเอารัด เอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลางในท้องถิ่น สมาชิกนิคมมาจากหลากหลายสาขาอาชีพ ทำให้มีทัศนคติที่หลากหลาย อันส่งผลกระทบต่อภาระหนี้สินหนี้เงินกู้ กระทรวงการพัฒนาสังคม ฯ จึงขอปรับปรุงหนี้ให้กับสมาชิกของ นิคมทั้ง 17 แห่ง โดยขอขยายเวลาชำระหนี้เดิมออกไปไม่เกิน 10 ปี พร้อมกับงดคิดดอกเบี้ยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

รายละเอียดข้อ 2.2 ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 2

2.3 วัตถุประสงค์

2.3.1 เพื่อให้การแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ ของรัฐที่ผ่านมาเป็นไปอย่างเบ็ดเสร็จสมบูรณ์และเห็นผลในทางปฏิบัติ

2.3.2 เพื่อลดภาระงานของคณะรัฐมนตรีหรือกระทรวงการคลังในการพิจารณาอนุมัติเป็นรายโครงการเช่นที่ผ่านมา

2.3.3 เพื่อเป็นการดำเนินโครงการนำร่องตามกรอบแนวทางแก้ไขปัญหานี้สิ้นเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ

2.4 ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กบส. ในการประชุมครั้งที่ 1/2547 วันที่ 26 มกราคม 2547 มีมติเห็นชอบกรอบแนวทางแก้ไขปัญหานี้สิ้นเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ และมาตรการแก้ไขปัญหานี้สิ้นเกษตรกรของส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจ 3 หน่วยงาน ดังนี้

2.4.1 เห็นชอบกรอบแนวทางแก้ไขปัญหานี้สิ้นเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ โดยในกรณีที่ส่วนราชการมีความประสงค์จะแก้ไขปัญหานี้สิ้นให้กับเกษตรกร ด้วยการปรับปรุงหนี้หรือจำหน่ายหนี้สูญ ให้นำเสนอ กบส. พิจารณาทั้งหมดในคราวเดียวกัน

2.4.2 เห็นชอบให้กรมส่งเสริมสหกรณ์จำหน่ายหนี้ให้กับเกษตรกรที่ร่วมโครงการส่งเสริมการเลี้ยง ไก่เนื้อ จังหวัดพิจิตร จำนวน 64 ราย หนี้เงินกู้ 24.54 ล้านบาท โดยขอให้รัฐบาลชดเชยเงินแก่ ธ.ก.ส. แทนเกษตรกร จำนวน 22.10 ล้านบาท และให้ ธ.ก.ส. รับภาระเอง จำนวน 2.44 ล้านบาท

2.4.3 เห็นชอบให้ ธ.ก.ส. จำหน่ายหนี้ในส่วนที่ให้การสนับสนุนสินเชื่อแก่เกษตรกรตามโครงการเกษตรกรรมพอเพียง และโครงการผลิตลูกไก่พันธุ์ผสมในเขต กปร. กลาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 131 ราย หนี้เงินกู้ 10.28 ล้านบาท โดยขอให้รัฐบาลชดเชยเงินแก่ ธ.ก.ส. แทนเกษตรกร จำนวน 10.28 ล้านบาท

2.4.4 เห็นชอบในหลักการให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ปรับปรุงหนี้ให้กับสมาชิกนิคม 17 แห่ง จำนวน 12,932 ราย หนี้เงินกู้ 1,004.33 ล้านบาท โดยการขยายเวลาชำระหนี้เดิมออกไป พร้อมกับบังคับคดดอกเบี้ยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

รายละเอียดข้อ 2.4 ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 3

2.5 ประเด็นที่เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

2.5.1 ให้ความเห็นชอบกรอบแนวทางแก้ไขปัญหานี้สิ้นเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ

2.5.2 เห็นชอบให้ส่วนราชการระดับกระทรวงสำรวจ ประเมินผล และจำแนกข้อมูลภาระหนี้สิ้นของเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐที่ส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจรับผิดชอบ โดยดำเนินการ ตามกรอบแนวทางที่เสนอ ถ้ามีกรณีที่จะแก้ไขปัญหาด้วยการปรับปรุงหนี้หรือจำหน่ายหนี้สูญ ให้ส่วนราชการระดับกระทรวงนำเสนอ กบส. พิจารณาทั้งหมดในคราวเดียวกัน

2.5.3 ขออนุมัติมาตรการแก้ไขปัญหานี้สินของกรมส่งเสริมสหกรณ์และ ธ.ก.ส. และให้ความเห็นชอบให้สำนักงานประมาณจัดสรรงบประมาณจำนวน 32.39 ล้านบาท เพื่อชดเชยแก่ ธ.ก.ส. แทนเกษตรกรจากการดำเนินงานตามมาตรการดังกล่าว

2.5.4 ขออนุมัติหลักการในการปรับปรุงหนี้ให้กับสมาชิกนิคม 17 แห่งของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยการขยายเวลาชำระหนี้เดิมออกไปไม่เกิน 10 ปี พร้อมกับงดคิดดอกเบี้ยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

3. การวิเคราะห์ผลกระทบของการลงมติของคณะรัฐมนตรี

3.1 ผลกระทบต่อนโยบายของรัฐบาล

กรอบแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหานี้สินที่เสนอเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาในภาพรวมอย่างเบ็ดเสร็จ เพื่อให้เกษตรกรรายย่อยมีโอกาสได้ฟื้นฟูการประกอบอาชีพและเสริมสร้างรายได้ให้กับครอบครัวตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ประกาศนโยบายแก้ไขปัญหานี้สินภาคประชาชนอันเป็นหนึ่งในนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล

3.2 ผลกระทบต่อความรับผิดชอบร่วมกันของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ

การดำเนินงานตามกรอบแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหานี้สินที่เสนอเป็นการแก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการนโยบายรัฐที่ประสบความสำเร็จซึ่งรัฐบาลในอดีตได้ส่งเสริมให้เกิดขึ้นตามนโยบายพัฒนาประเทศในขณะนั้น ดังนั้น การตัดสินใจของรัฐบาลตามกรอบแนวทางและมาตรการดังกล่าวจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อภาพรวมของประเทศ

3.3 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจในภาพรวมหรือเฉพาะท้องถิ่น

การดำเนินงานตามกรอบแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหานี้สินที่เสนอจะมีผลทำให้เกษตรกรจำนวน 195 ราย ฟื้นฟูหนี้สินจำนวน 34.83 ล้านบาท เลี้ยงเกษตรกรรายละ 178,651 บาท ซึ่งจะทำให้เกษตรกรดังกล่าวได้รับโอกาสในการฟื้นฟูการประกอบอาชีพของตนเอง

3.4 ผลกระทบต่อการเงินและงบประมาณ

การดำเนินงานตามกรอบแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหานี้สินที่เสนอ ทั้งกรณีขอปรับปรุงหนี้และ/หรือจำหน่ายหนี้สูญ กรณีมีการขอให้รัฐบาลชดเชยเงินจากการดำเนินงานตามมาตรการดังกล่าวจะมีผลกระทบต่องบประมาณแผ่นดินจำนวนประมาณ 32.39 ล้านบาท โดยเป็นการทยอยตั้งงบประมาณเป็นรายปี จนกระทั่งสามารถชดเชยได้ครบถ้วน อย่างไรก็ตาม รัฐจะสูญเสียสินทรัพย์จากการจำหน่ายหนี้สูญเป็นมูลค่ารวม 34.83 ล้านบาท

3.5 ผลกระทบทางสังคมและการเมือง

การดำเนินการตามกรอบแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหานี้สินที่เสนอ เป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินนโยบายพัฒนาประเทศในอดีต ซึ่งจะสร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นในหมู่ประชาชนในแนวนโยบายแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกรอย่างจริงจังจิงของรัฐบาล

3.6 ผลกระทบทางเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานตามกรอบแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหานี้สินที่เสนอจะไม่มีผลกระทบทางเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไปด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายจตุรงค์ จายแสง)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรกรแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรกรแห่งชาติ

โทร. 0-2586-8855 ต่อ 4648-9

โทรสาร. 0-2585-9341

กรอบแนวทางแก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ

ความพยายามในอดีตของรัฐบาลเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในด้านการผลิต การส่งเสริม เทคโนโลยี การเงิน การตลาด และการจัดองค์การของเกษตรกร มีหลายโครงการที่ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เกษตรกรจึงไม่สามารถชำระหนี้คืนให้แก่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจได้ และในกรณีที่เกษตรกรถูกฟ้องร้องดำเนินคดีและถูกบังคับคดีให้ชำระหนี้ เกษตรกรบางรายต้องไปกู้เงินนอกระบบในอัตราดอกเบี้ยสูงมาชำระ และมีเกษตรกรเป็นจำนวนมากที่มีหนี้ค้างชำระทั้งที่เป็นต้นเงินและดอกเบี้ย และไม่อยู่ในฐานะที่จะชำระหนี้ได้ ต้องตกอยู่ในสภาพเสมือนผู้ล้มละลาย เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรดังกล่าว จึงจำเป็นต้องกำหนดกรอบแนวทางแก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ โดยมีแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

1. การวินิจฉัยความเป็นโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ

ผู้เสนอโครงการต้องมีเอกสารหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังนี้

- 1.1 เป็นการดำเนินงานโครงการที่ใช้แหล่งเงินจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือเงินนอกงบประมาณของกระทรวง ทบวง กรม นั้นๆ
- 1.2 มีมติคณะรัฐมนตรีอนุมัติหรือเห็นชอบหรือกำหนดเป็นนโยบายให้ดำเนินการส่งเสริมหรือสงเคราะห์
- 1.3 มีเอกสารทางราชการอื่น ๆ ที่แสดงว่าเป็นโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ หรือเจ้าของโครงการได้ให้คำรับรองยืนยันเป็นเอกสารโดยผู้ลงนามต้องเป็นหัวหน้าหน่วยงานระดับกรมหรือเทียบเท่า

2. การวินิจฉัยโครงการที่มีสถานะไม่ปกติ

- 2.1 โครงการที่ถึงกำหนดชำระคืนหนี้เงินกู้แล้วแต่เกษตรกรในโครงการมีหนี้เงินกู้ค้างชำระเนื่องจากโครงการไม่ประสบผลสำเร็จ หรือ
- 2.2 โครงการที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระคืนหนี้เงินกู้ แต่มีปัจจัยบ่งชี้ว่าโครงการไม่เหมาะสม เกิดเหตุสุดวิสัยหรือภัยพิบัติอย่างร้ายแรง มีผลทำให้การดำเนินงานตามโครงการประสบปัญหา ตัวอย่างเช่น โครงการส่งเสริมการปลูกยางพารา ซึ่งมีการปลอดชำระคืนต้นเงินกู้และดอกเบี้ย 3 ปีแรก แต่ในปีที่ 2 ของการดำเนินโครงการ ได้เกิดอุทกภัยหรือวาทภัยอย่างร้ายแรง ทำให้พื้นที่การดำเนินงานตามโครงการเสียหายเป็นวงกว้าง เป็นต้น

3. การวินิจฉัยการดำเนินงานตามโครงการไม่ประสบผลสำเร็จ

ผู้เสนอโครงการต้องแสดงให้เห็นชัดว่าเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้กู้ได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินโครงการ และโครงการไม่ประสบผลสำเร็จซึ่งมิใช่ความผิดของเกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกรผู้กู้ เช่น

- 3.1 มีการสำรวจ ประเมินผล และวิเคราะห์โครงการ แสดงว่ากิจกรรมที่ส่งเสริมตามโครงการมีข้อบกพร่องอันเนื่องจากความไม่เหมาะสมด้านเทคนิควิชาการ ด้านบริหารหรือการจัดการ ด้านการตลาด หรือด้านการเงิน
- 3.2 มีเหตุสุดวิสัยหรือภัยพิบัติต่างๆ นอกเหนือจากความคาดหมายและการควบคุมเป็นเหตุให้การดำเนินงานตามโครงการไม่ประสบผลสำเร็จหรือให้ผลตอบแทนไม่คุ้มทุนเช่น ฝนแล้ง อุทกภัย วาตภัย โรคและศัตรูพืชหรือสัตว์ระบาด ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำผิดปกติเป็นเวลานาน เป็นต้น

เมื่อวินิจฉัยตามข้อ 1 – 3 แล้ว จะมีแนวทางพิจารณาวิธีการแก้ไขปัญหานี้ขึ้น ดังนี้

4. กรณีแก้ไขปัญหานี้ขึ้นโดยวิธีการปรับปรุงหนี้ มีแนวทางการพิจารณา ดังนี้

- 4.1 เกษตรกรมีความขยันขันแข็ง มีความตั้งใจจริง และมีแผนในการปรับปรุงฟื้นฟูหรือพัฒนาการประกอบอาชีพของตนเองที่มีความเป็นไปได้และมีู่ทางชำระหนี้ได้ รวมทั้งมีความสมัครใจและยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขในการปรับปรุงหนี้
- 4.2 มาตรการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่เสนอมีความเป็นไปได้และเหมาะสมกับสภาพปัญหาของเกษตรกรแต่ละกลุ่มปัญหา
- 4.3 กรณีมีการเชื่อมโยงมาตรการปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับมาตรการปรับปรุงฟื้นฟูหรือพัฒนาการประกอบอาชีพของเกษตรกร รวมทั้งส่งเสริมอบรมให้ความรู้หรือพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร โดยการประสานงานกับภาครัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง มาตรการดังกล่าวจะต้องมีความเหมาะสมและเป็นไปได้

5. กรณีแก้ไขปัญหานี้สินโดยวิธีการจำหน่ายหนี้สูญ มีแนวทางการพิจารณา ดังนี้

- 5.1 กรณีเกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกรยากจน ไม่มีความสามารถชำระหนี้คืนได้จริง สามารถพิจารณาได้จากการวิเคราะห์กระแสเงินสดหรืองบการเงินต่าง ๆ โดยส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่เชื่อถือได้ หรือการสำรวจข้อเท็จจริงโดยส่วนงานราชการ รัฐวิสาหกิจ ที่เกี่ยวข้อง หรือคำรับรองของเจ้าหน้าที่ส่วนราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่อยู่ในพื้นที่ที่เกษตรกรมีภูมิลำเนาอยู่
- 5.2 กรณีเกษตรกรไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งและยากแก่การติดตาม พิจารณาได้จากการสำรวจข้อเท็จจริงโดยส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ที่เกี่ยวข้องหรือคำรับรองของเจ้าหน้าที่ส่วนราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่อยู่ในพื้นที่ที่เกษตรกรมีภูมิลำเนาอยู่ หรือเอกสารหลักฐานอื่นที่เชื่อถือได้
- 5.3 กรณีการบังคับชำระหนี้ไม่คุ้มค่าใช้จ่ายหรือก่อให้เกิดผลกระทบด้านสังคม และต่อความเป็นอยู่ของเกษตรกร หรือสมาชิกองค์กรเกษตรกรอย่างรุนแรง พิจารณาได้จากการสำรวจข้อเท็จจริงเกี่ยวกับหนี้สินและทรัพย์สินของลูกหนี้ ตลอดจนเอกสารคำรับรอง หรือรายงานในการดำเนินคดีของส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง หรือรายงานสถานะความเป็นอยู่ของเกษตรกร และครัวเรือน ตลอดจนกระแสความรู้สึกของราษฎรในท้องที่และใกล้เคียง อันเนื่องผลกระทบจากการบังคับคดีของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง
- 5.4 กรณีเป็นภาระแก่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่ทำให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตามปกติต้องเสียไป พิจารณาได้จากรายงานหรือเอกสารของส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องที่แสดงให้เห็นว่าเป็นภาระแก่หน่วยงาน โดยไม่คุ้มค่าในการพยายามที่จะดูแลรักษาหรือติดตามเร่งรัดหนี้ดังกล่าว หรือไม่คุ้มค่าประโยชน์ โดยใช้เวลาดังกล่าวไปปฏิบัติหน้าที่อื่นจะก่อประโยชน์มากกว่า
- 5.5 กรณีหนี้ขาดอายุความแล้ว หรือเป็นหนี้ค้างชำระเกินกว่า 10 ปีขึ้นไป โดยได้ทำให้อายุความสะดุดหยุดลง หรือมีผู้รับสภาพความรับผิดชอบแทนเกษตรกร โดยผู้รับสภาพหนี้ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียในเงินกู้นั้น เช่น ข้าราชการรับใช้หนี้แทนเกษตรกรตามตำแหน่งหน้าที่ มีแนวทางพิจารณา ดังนี้

- 5.5.1 กรณีนี้ขาดอายุความแล้ว พิจารณาว่าเป็นหนี้ขาดอายุความ ทั้งจำนวนแล้วตามกฎหมาย โดยส่วนงานที่รับผิดชอบได้ใช้ ความพยายามในการแก้ไขเพื่อให้อายุความสะดุดหยุดลง หรือจัดให้มีผู้รับสภาพหนี้แล้ว แต่ไม่มีผู้ทางดำเนินการได้
- 5.5.2 กรณีเป็นหนี้ค้างชำระเกิน 10 ปี แต่ไม่ขาดอายุความ เนื่องจาก ได้ทำให้อายุความสะดุดหยุดลง หรือมีผู้รับสภาพความรับผิดชอบ ทางแพ่ง พิจารณาจากอายุการเป็นหนี้ค้างชำระ และส่วนงาน ที่เกี่ยวข้องได้ติดตามเร่งรัดให้ชำระหนี้และดูแลแก้ไขไม่ให้หนี้ ขาดอายุความโดยต่อเนื่องตลอดมา แต่เกษตรกรผู้กู้ไม่มีผู้ทาง ชำระหนี้ได้จริง ๆ หรือมีผู้รับสภาพความผิดทางแพ่งแทนเกษตรกร ตามตำแหน่งหน้าที่ เนื่องจากหนี้เงินกู้ยืมได้ขาดอายุความ หรือไม่สามารถดำเนินคดีตามกฎหมายได้ โดยผู้รับสภาพหนี้ มิได้มีส่วนได้ส่วนเสียในเงินกู้นั้น

6. วิธีดำเนินงาน

เพื่อให้การแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรที่มีอยู่กับส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐเป็นไปอย่างรวดเร็วและเป็นระบบที่ชัดเจน จึงให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจในสังกัดแต่ละกระทรวงฯ กำหนดและจัดกลุ่มโครงการที่อยู่ในความรับผิดชอบ ว่าโครงการใดที่สามารถบริหารจัดการเองได้ โครงการใดที่จะต้องได้รับการแก้ไขปัญหานี้สินโดยผ่าน คณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติ รวมทั้งพิจารณาว่าโครงการใดสมควรใช้มาตรการปรับปรุงหนี้ และโครงการใดสมควรใช้มาตรการจำหน่ายหนี้สูญ จำนวนกี่โครงการ จำนวนเกษตรกรกี่ราย จำนวนเงินเท่าไร และมีกลุ่มโครงการใดที่จะขอหรือไม่ขอเงินชดเชยจากรัฐบาล ทั้งนี้ ขอให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจดำเนินการ สำรวจ ประเมิน และวิเคราะห์โครงการเพื่อนำเสนอ กบส. และคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติภายใน 3 เดือน

สำหรับโครงการที่มีหนี้เงินกู้เป็นหนี้เงินกู้ปกติคือหนี้เงินกู้ที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระคืนและ ส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจสามารถบริหารจัดการเองได้ ให้หน่วยงานเจ้าของโครงการติดตามกำกับ การดำเนินงานตามโครงการอย่างใกล้ชิด เพื่อป้องกันไม่ให้โครงการดังกล่าวต้องเข้าสู่กระบวนการปรับปรุงหนี้ หรือจำหน่ายหนี้สูญอีก